

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

21 грудня 2020 року

м. Київ

№ 160

Про затвердження Правил роботи банків України у зв'язку з установленням карантину та запровадженням обмежувальних протиепідемічних заходів із метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби COVID-19 і внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України

Відповідно до статей 7, 15, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 44, 49, 66 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, у зв'язку з установленням постановою Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2020 року № 1236 “Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” карантину шляхом продовження дії карантину, встановленого постановами Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 “Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” (зі змінами), від 20 травня 2020 року № 392 “Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” (зі змінами) та від 22 липня 2020 року № 641 “Про встановлення карантину та запровадження посиленних протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” (зі змінами), для мінімізації негативного впливу карантинних обмежень на

банківську систему, фінансову стабільність та економіку України Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Правила роботи банків України у зв'язку з установленням карантину та запровадженням обмежувальних протиепідемічних заходів із метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби COVID-19 (далі – Правила), що додаються.

2. В абзаці третьому підпункту 1 пункту 1 постанови Правління Національного банку України від 18 серпня 2020 року № 118 “Про особливості виконання вимог деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань оцінки кредитного ризику” цифри та слово “28 лютого” замінити цифрами та словом “30 квітня”.

3. Визнати такими, що втратили чинність:

1) постанову Правління Національного банку України від 26 березня 2020 року № 39 “Про особливості застосування вимог Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями у зв'язку із запровадженням обмежувальних заходів”;

2) постанову Правління Національного банку України від 03 квітня 2020 року № 46 “Про особливості застосування вимог окремих нормативно-правових актів і внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України у зв'язку з установленням карантину та запровадженням обмежувальних заходів”;

3) постанову Правління Національного банку України від 24 липня 2020 року № 105 “Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 26 березня 2020 року № 39”;

4) постанову Правління Національного банку України від 02 вересня 2020 року № 128 “Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 03 квітня 2020 року № 46”;

5) постанову Правління Національного банку України від 19 листопада 2020 року № 147 “Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 03 квітня 2020 року № 46”;

б) постанову Правління Національного банку України від 30 листопада 2020 року № 152 “Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 03 квітня 2020 року № 46”.

4. Департаменту методології регулювання діяльності банків (Наталія Іваненко) після офіційного опублікування довести до відома банків України інформацію про прийняття цієї постанови.

5. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Інд. 22

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
21 грудня 2020 року № 160

Правила роботи банків України у зв'язку з установленням карантину та
запровадженням обмежувальних протиепідемічних заходів із метою
запобігання поширенню коронавірусної хвороби COVID-19

1. Ці Правила встановлюють особливості застосування банками України (далі – банки) вимог окремих нормативно-правових актів Національного банку України в умовах карантину, установленого постановою Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2020 року № 1236 “Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2”, який продовжив дію карантину, установленого постановами Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 “Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” (зі змінами), від 20 травня 2020 року № 392 “Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” (зі змінами) та від 22 липня 2020 року № 641 “Про встановлення карантину та запровадження посиленних протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” (зі змінами) (далі – карантинні обмеження).

2. Банки під час застосування вимог Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 30 червня 2016 року № 351 (зі змінами) (далі – Положення № 351):

1) до 29 квітня 2021 року під час визначення класу боржників/контрагентів не застосовують вимоги:

пункту 6 розділу I Положення № 351 в частині використання інформації, наявної в Кредитному реєстрі Національного банку України;

підпункту 7 пункту 22 розділу II, підпункту 6 пункту 59 розділу IV, підпункту 5 пункту 67³ розділу IV¹, підпункту 5 пункту 79 розділу V, підпункту 4 пункту 96 розділу VII, підпункту 4 пункту 106 розділу IX, підпункту 4 пункту 132 розділу XI, підпункту 6 пункту 156 розділу XVI Положення № 351;

2) до 30 березня 2021 року зупиняють відлік часу для визначення періодичності для здійснення банком визначених у підпунктах 2 та 4 пункту 107 розділу X Положення № 351 переоцінки та перевірки наявності та стану майна, отриманого в заставу/забезпечення на підставі права довірчої власності/активу, переданого банком у фінансовий лізинг (оренду), що враховується як застава. Банк продовжує відлік зазначених у підпунктах 2 та 4 пункту 107 розділу X Положення № 351 строків починаючи з 31 березня 2021 року з урахуванням часу, що минув до 12 березня 2020 року;

3) до 01 липня 2022 року застосовують значення показника “короткострокових та довгострокових зобов’язань [ф. 1 (р. 1510 + р. 1515 + р. 1600 + р. 1610 - р. 1165 гр. 4) або ф. 1-м (1-мс) (р. 1595 + р. 1600 + р. 1610 - р. 1165 гр. 4)] до операційного прибутку (збитку) до відрахування амортизації [ф. 2 (р. 2190 - р. 2195 + р. 2515 гр. 3)]/операційного прибутку (збитку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) [ф. 2-м (2-мс) (р. 2000 - р. 2050 гр. 3)] на кінець останнього звітного періоду”, установленого в підпункті 4 пункту 162 розділу XVII Положення № 351, – більше 7;

4) не застосовують ознаки, визначені в підпунктах 2, 10 та 18 пункту 165, підпунктах 1–4 пункту 166 розділу XVIII Положення № 351, під час визначення класу боржників/контрагентів (крім боржників/контрагентів, клас яких з урахуванням вимог пунктів 24–26 розділу II Положення № 351 визначений банком станом на 01 грудня 2020 року як 10, 2 та 5) до умов укладених із боржниками/контрагентами договорів, до яких унесені зміни, пов’язані з реструктуризацією боргу, за одночасного дотримання таких умов:

необхідність реструктуризації боргу спричинена фінансовими труднощами боржника/контрагента внаслідок запровадження карантинних обмежень;

реструктуризація боргу боржників/контрагентів здійснена банком у період із 12 березня 2020 року до:

30 квітня 2021 року (включно) – щодо боржників – фізичних осіб;

31 травня 2021 року (включно) – щодо боржників/контрагентів – юридичних осіб;

банк на підставі судження довів доцільність здійснення довгострокової реструктуризації боргу, ґрунтуючись на оцінці спроможності боржника/контрагента подолати фінансові труднощі, відновити обслуговування заборгованості та забезпечити її погашення (у часовому горизонті, визначеному умовами реструктуризації);

зміни, пов’язані з реструктуризацією боргу, не призводять до зменшення суми чистої теперішньої вартості очікуваних грошових потоків за активом, розрахованої відповідно до нормативно-правових актів Національного банку України з питань бухгалтерського обліку:

більше ніж на 10% порівняно з сумою, визначеною за умовами договору, що діяли станом на 28 березня 2020 року, – за реструктуризаціями, проведеними до дня набрання чинності цими Правилами;

більше ніж на 1% порівняно із сумою, визначеною за умовами договору, що діяли на дату набрання чинності цими Правилами, – за реструктуризаціями, проведеними з дня набрання чинності цими Правилами;

5) під час застосування підпункту 2 пункту 132 розділу XI Положення № 351 включають кредити, надані боржникам/контрагентам (крім боржників – фізичних осіб за кредитами, застави за якими немає або предметом застави є майно інше, ніж предмет іпотеки та/або придбані транспортні засоби, що відповідають критеріям прийнятності, визначеним у розділі X Положення № 351), до договорів про надання яких унесені зміни, пов'язані з реструктуризацією боргу, що відповідає умовам, визначеним у підпункті 4 пункту 2 цих Правил, які передбачають, що періодичність та/або обсяг сплати боргу боржником є рідшими, ніж щомісяця або щокварталу, та/або в обсязі меншому, ніж обсяг доходів, що визнаватимуться банком згідно з нормативно-правовими актами Національного банку України з питань бухгалтерського обліку, за умови, що зміни, пов'язані з реструктуризацією боргу, не призводять до зменшення суми чистої теперішньої вартості очікуваних грошових потоків за активом, розрахованої відповідно до нормативно-правових актів Національного банку України з питань бухгалтерського обліку, більше ніж на 1% порівняно із сумою, визначеною за умовами договору, що діяли на дату набрання чинності цими Правилами;

6) до 04 січня 2023 року під час застосування пункту 94 розділу VII Положення № 351 визначають клас боржника – бюджетної установи без урахування характеристики фактичного виконання дохідної частини бюджету від планового впродовж 2020 та 2021 років.

3. Тестування керівників банку та кандидатів на керівні посади (уключаючи керівника підрозділу внутрішнього аудиту банку, працівника небанківської фінансової установи, відповідального за проведення фінансового моніторингу, та інших осіб, визначених нормативно-правовими актами Національного банку України) (далі – кандидати) у період дії карантину проводиться у формі опитування під час відеоконференції у форматі, визначеному Кваліфікаційною комісією Національного банку України.

4. Правління Національного банку України/Кваліфікаційна комісія Національного банку України в період дії карантину проводить співбесіди з кандидатами у формі відеоконференції.

5. Банки та інші особи, які подають документи до Національного банку України, у період дії карантину мають право не подавати документи на паперових носіях за умови подання цих документів або їх електронних копій засобами електронної пошти Національного банку України з накладенням на них кваліфікованого електронного підпису.

6. Банки під час застосування вимог Положення про організацію процесу управління проблемними активами в банках України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 18 липня 2019 року № 97 (зі змінами) (далі – Положення № 97), у період дії карантину:

1) ураховують норми пункту 2 цих Правил;

2) застосовують до боржників/контрагентів, які відповідають критеріям і умовам, установленим у підпункті 4 пункту 2 цих Правил, інструменти довгострокової реструктуризації без передавання заборгованості таких боржників/контрагентів до підрозділу роботи з непрацюючими активами;

3) мають право визначити та установити в стратегії управління проблемними активами цільовий рівень непрацюючих кредитів на 2021 рік (визначення якого передбачено в пункті 36 розділу IV Положення № 97) з урахуванням очікуваних економічних наслідків карантинних обмежень в короткостроковому періоді.

7. Банкам рекомендується під час здійснення реструктуризації кредитів:

1) здійснювати реструктуризацію кредитів виключно тим позичальникам, які зазнали фінансових труднощів через карантинні обмеження та не спроможні вчасно обслуговувати кредити;

2) отримувати від клієнтів – юридичних осіб підтвердження фактів суттєвого тимчасового зниження доходів або зупинення роботи;

3) визначати умови та строк реструктуризації кредитів з урахуванням фінансового стану позичальників, економічних аспектів їх діяльності, включаючи вразливість їх фінансового стану внаслідок погіршення економічної ситуації;

4) визначати умови реструктуризації, які не повинні:
погіршувати умови для позичальника;
призводити до підвищення ефективної процентної ставки;

5) уникати встановлення явних чи прихованих комісій за проведення реструктуризації, необхідність якої викликана запровадженням карантинних обмежень;

6) забезпечувати виважений підхід під час визначення умов реструктуризації, які мають, з одного боку, пом'якшувати вплив наслідків запровадження карантинних обмежень на фінансовий стан позичальника, а з іншого – не створювати ризиків втрати банком капіталу;

7) інформувати клієнтів про можливість реструктуризації кредитів у будь-який зручний для банку та позичальника спосіб із зазначенням умов реструктуризації;

8) забезпечувати, за можливості, надання/оформлення документів для проведення реструктуризації, надаючи перевагу використанню дистанційних каналів комунікації;

9) здійснювати реструктуризацію кредитів середньому та великому бізнесу із застосуванням індивідуального підходу та з урахуванням останньої фінансової звітності позичальників, їх поточного фінансового стану, вразливості до погіршення економічної ситуації, а також реалістичності перспектив відновлення їх спроможності своєчасно та в повному обсязі обслуговувати реструктуризовані кредити.

8. Банки під час застосування вимог Положення про плани відновлення діяльності банків України та банківських груп, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 18 липня 2019 року № 95 (далі – Положення № 95):

1) не пізніше 01 березня 2021 року подають до Національного банку України в тестовому режимі плани відновлення діяльності, розроблені в 2020 році з урахуванням здійсненого стрес-тестування відповідно до вимог розділу V Положення № 95 із застосуванням лише одного стрес-сценарію, який передбачає тривалий негативний економічний ефект від поширення на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, та без урахування переліку критичних функцій, визначення якого передбачено в підпункті 2 пункту 25 розділу IV Положення № 95;

2) подають до Національного банку України плани відновлення діяльності у формі електронного документа, підписаного кваліфікованим(и) електронним(и) підписом(ами) відповідної(их) уповноваженої(их) особи(іб).